

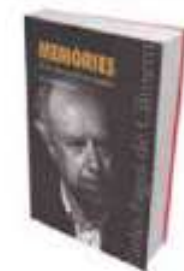
L'entusiasme dels empordanesos per Carles Fages de Climent no hi ha manera que acabi de saltar la barrera infranquejable del Tordera. El 2002, quan es va commemorar el centenari de l'escriptor, es van fer esforços meritoris per difondre'n l'obra i reivindicar el seu paper en la construcció d'un imaginari únic i exuberant, no només amb l'edició de textos dispersos i amb l'organització d'una completa exposició que va passar per Figueres, Girona i Barcelona, sinó també amb la decidida implicació de Quaderns Crema per tornar a posar a disposició dels lectors alguns títols de referència com *La balada del sabater d'Ordís*, *Somni de Cap de Creus* i *Les bruixes de Llers*. Passats més de deu anys, aquell laboriós treball per situar Fages dins l'òrbita del cànnon nacional ha quedat tan diluït, que la notícia que hagin vist la llum unes *Memòries* inèdites del poeta ha estat rebuda amb una curiositat més aviat tèbia, la que es reserva per a les coses més o menys simpàtiques que arriben de comarques, com si fossin emanacions singulars però d'un món disminuït.

La ideologia s'ha anteposat a la valoració dels mèrits literaris

El reconeixement literari de Fages fora de l'Empordà continua sent quasi un acte de pietat, que és el que més lamenten els seus defensors i el que ja deprimia profundament l'escriptor. Josep Pla, que va dedicar-li un dels retrats més extensos dels seus *Escrits empordanesos*, ja hi feia al·lusió quan remarcava que «la seva procacitat i el seu populisme vilatà i tan sovint groller» li havia tancat més d'una porta a Barcelona, a pesar que, al seu parer, cap altre d'aquells escriptors que li giraven l'esquena, que qualifica de mediocres i pedants, «no li arribava ni a la sola de la sabata». Potser exagerava, però que al voltant de Fages es va formar una ganyota de reticència ideològica que es va anteposar a la valoració literària és un fet provat. Ser un prominent propietari rural, conservador i monàrquic, i al mateix temps un menjacapellans notori que no va renunciar mai a escriure en català, era una combinació nefasta per acabar enemistat amb tothom: durant la Guerra Civil, va ser perseguit per reaccionari (i protegit *in extremis* per alguns bons amics republicans); durant la postguerra, els franquistes el van relegar per catalanista, i els catalanistes el van marginar per col·laboracionista. Va acabar retirant-se a la casa pairal de Castell d'Empúries, on va fundar una editorial pròpia (Pérgamo) per poder-se publicar els llibres (un fracàs) i va començar a redactar, en diverses etapes de la seva vida però especialment els últims anys, aquesta «confessió general», com s'hi referia ell mateix, que ara publica Brau en una edició a cura del cate-

Memòries de l'irreverent

Brau Edicions publica els textos memorialístics fins ara inèdits de Carles Fages de Climent, que Narcís Garolera, editor del material, equipara amb Sagarra

MEMÒRIES
Carles Fages de Climent
Editorial: Brau Edicions
Curador: Narcís Garolera
Pàgines: 388
Preu: 22 euros

Ambient senyorial. Fages de Climent formava part d'una nissaga de propietaris rurals que determinaria la seva concepció del món. A dalt, amb la mare i la germana, i durant una lectura de nadal·les al Palau Güell, als 50, amb Foix, Sagarra, Teixidor i Diaz Plaça. A sota, amb la seva dona, Ramona Mir, durant un casament, i el menjador de la casa de Figueres on va néixer. ARXIU FAGES

dràtic emèrit de la Universitat Pompeu Fabra Narcís Garolera.

El llibre és en realitat un mosaic de papers que el nét i hereu de descriptor, Ignasi Carles Fages va trobar a l'arxiu familiar dipositats en quatre cassetes i perfectament identificats pel mateix escriptor amb la indicació genèrica de «Memòries» i el títol «A la recerca de mi mateix». Garolera ha ordenat el material d'acord amb un fil cronològic i hi ha afegit en apèndix altres anotacions esparses o incompletes que formarien part del mateix projecte memorialístic, a més d'un dietari escrit a l'Hospital Clínic de Barcelona poc abans de morir i un plec de fotografies. Pot semblar un conjunt desigual, i en certa manera ho és, però sembla prou clar que Fages el va concebre amb una deliberada unitat. Garolera no dubta a qualificar-lo de «document importantíssim», comparable, assegura, a les *Memòries* de Josep M. de Sagarra, amb el qual detecta paral·lelismes, no només pel que fa a l'estil, allunyat de l'afectació noucentista i de posa elaborada i suggestiva, sinó també al temperament: tots dos procedien de llinatges senyorial, tots dos s'havien format amb els jesuïtes, tots dos van escriure, als mateixos anys vint, un cicle poètic a l'entorn de la fundació d'un mite, Sagarra amb *El comte Arnau*; Fages, amb *Les bruixes de Llers*. No és

l'únic parentiu prestigiós que l'editor ha detectat en aquests papers. A banda de Montaigne, que Fages emula regant ravenets de la mateixa manera que el francès plantava cols, Proust, que Fages esmenta explícitament en el seu text, en seria una altra influència, en especial en el tractament literari que reserva a la mare, Lluïsa de Climent i de Contreras, que havia escrit també els seus versos abans que el marit els hi cremés i per qui el poeta sentia tanta devoció, que va arribar a córrer la maldiença que era ella qui dictava els llibres al fill. En realitat, la servitud sembla més aviat inversa, pel que Fages en diu a les *Memòries*: «Escrivia bé, molt bé, però no era artista, és a dir, no s'entretenia a triar ni com-

pondre. Les seves imatgeries i concepcions eren una riuada desbordada, on els tòpics i l'excés de literatura ofegaven un concepte personal de la vida i de la cultura.» És magnífica la imatge d'aquesta mare, «la gran amor» del poeta, com titula el capítol que li dedica, escapant-se al Poliorama per veure alguna comèdia d'emboïcs o llegint novel·les policiaques d'amagat del fill, davant el qual, en ser sorpresa en flagrant delictes, assegurava avergonyida que no hi tornaria més. El distanciament del món intel·lectual barceloní germina amb un «èxit apoteòsic», el que va aconseguir, als 22 anys, amb la publicació de *Les bruixes de Llers*. Sagarra, que hi devia veure un rival, hi va reaccionar amb una reserva més aviat despectiva, com reporta Fages, que va percebre vivament l'«enveja i l'acció corrosiva» dels mateixos que l'havien elogiat. «Alguna vegada penso que, més tard, varen regatejar a Thome el que no haurien negat al poeta», afegeix. Garolera opina que Fages sentien molt millor quan se'l llegeix en relació amb Sagarra, però també amb Dalí i Pla, «un grup que es marcaven molt de prop». Amb Dalí, sobretot, compartia una visió onírica del món present no només en les obres que van emprendre en col·laboració, sinó en el mateix gust quasi carnal pel llenguatge. ★

Cita a la Casa Fages

Després de la presentació a l'Ateneu Barcelonès, el llibre es presenta avui, a les 8 del vespre, a la Casa Fages de Climent de Castelló d'Empúries. A l'acte hi assistiran Narcís Garolera, l'editor filològic de l'obra; el nét de l'escriptor, Climent Carles Fages, i l'alcalde, Xavier M. Sanllehi, a més de l'editor de Brau, Jenar Félix.